

**Сценарій відкритого виховного заходу
«Українські вечорниці»**

Кл. кер 9-А класу
Бондаренко Н.О.

Мета. Розширити знання учнів про календарно-обрядові свята України. Прищеплювати інтерес до історії, культури, традицій і звичаїв українського народу. Залучати учнів до пошукової, науково-дослідницької, краєзнавчої роботи. Розвивати вміння працювати з різними джерелами інформації. Вдосконалювати мовну культуру учнів. Виховувати почуття патріотизму, шанобливе ставлення до історичного минулого.

Обладнання. Українська піч, посуд, рушники, національні костюми

Мета: Відтворити обряд проведення вечорниць і показати його красу; виховувати бажання відроджувати і оберігати народні звичаї; розвивати усне мовлення, формувати відчуття краси рідної мови; викликати у дітей бажання робити добре і мудре; виховувати почуття любові до рідного краю.

Оформлення: Інтер'єр селянської хати, лави півколом, застелені українськими килимами, на столі скатертина в українському стилі. Стіни прикрашено вишиваними рушниками.

Страви: вареники з картоплею, сиром, капустою.

Учасники вечорниць

Ведучий

Ведуча

1-й хлопець

2-й хлопець

3-й хлопець

1-а дівчина

2-а дівчина

3-я дівчина

4-я дівчина

Дід

Баба

Гості

За сценою учні співають куплет пісні «Ой, у гаю, при Дунаю».

ХІД СВЯТА

Ведуча: Україна! Країна смутку і краси, радості і печалі, розкішний вінок з рути і барвінку, над яким світять яскраві зорі. Це історія мужнього народу, що віками боровся за волю, за своє щастя, свідками чого є високі в степу могили, обеліски та прекрасна на весь світ народна пісня.

Ведучий: Українська пісня!...Хто не був зачарований нею, хто не згадує її, як своє чисте, прозоре дитинство, свою юність красиву і ніжну. Який митець не був натхненний її мелодіями!... Яка мати не співала цих легких, як сон пісень над колискою дорогих дітей своїх? Українська пісня – це бездонна душа українського народу, це його слава.

Ведуча: Співа Дніпро, відлунюють Карпати
Цей голос чути селам і містам
Ми хочемо усіх вас привітати
Здоров'я й щастя побажати Вам.

Ведучий: Ласкаво просимо! Ласкаво просимо!
Моя Вкраїно щиро промовля.
Ласкаво просимо!! Ласкаво просимо!!
Братерством наша славиться земля.

Ведуча: Добрий вечір, добрим людям
Радо вас вітаємо.
Українські вечорниці
Ми розпочинаємо!

1^й хлопець На землі великій
Є одна країна:
Гарна, неповторна,
Красна, як калина.
І живуть тут люди
Добрі, працьовиті
І скажу до речі,
Ще й талановиті.

1^а дівчина Землю засівають
І пісні співають,

На бандурі грають
І вірші складають
Про ліси і гори,
І про синє море,
Про людей і квіти...
То скажіть же, діти,
Що це за країна?

Всі Наша Україна!

2^а хлопець Здавна існувала у нашого народу чудова традиція – вечорниці. Віддаючи шану минулому, беручи усе найкраще у наше сьогоднішнє, ми на вечорницях відроджуємо усе найдорожче, що є у народу: його мову, пісню, історію...

2-а дівчина У листопаді наставала пора відносного перепочинку. Зібрано врожай, зроблено припаси для домашніх тварин, спочивала примерзла нива, а отже, можна зібратися в гурт, повеселитися, поспівати, влаштувати забави. 27 листопада – День Пилипа і Катерини.

3-я дівчина Давайте завітаємо до однієї з українських хат, де на нас уже чекають добрі господиня і господар.

(Діти під музику уходять. На сцені з'являються дід і баба)

СЦЕНКА "ДІД І БАБА"

Дід Щось добреньке з'їсти хочу,
Тільки що – не знаю сам.

Баба Голови б ти не морочив,
Що зварила – те й подам.

Дід Вареники, борщ і каша,
В животі від них урчить.

Баба Вередливий став ти, діду.
Що тобі іще зварить?

Дід Знаю, бабо, ти не сердься,
Я, мабуть би, з'їв оце...
Коровай із борошенця,
А туди б ще вбить яйце.

Баба Отже, клятий!

Хоч бери, тікай із хати!

Будь по-твоєму, спечу.

(Баба виходить із хати. Дід говорить їй у слід.)

Дід Ти готуй, стара, швиденько,
Повечеряєм гарненько.

(До зали) Баба в мене – молодець!

Але гріх самому їсти

Цей рум'янений хлібець

(Входить баба з мискою, сідає біля діда.)

Дід Пам'ятаєш, моя люба,
Як були ми молоді,
Напечем, бувало, хліба -
Повна хата молоді.

Баба Танці, співи, сміх до ночі
Вечорниці... А тепер?

(Чується стук і голоси за дверима.)

2-й хлопець Господаре! Чи пустите до хати?
Вміємо співати, вмієм танцювати.

Дід Заходьте, хлопці, заходьте, дівчата!
Скоро і коровай в печі будемо виймать.
Якраз впору!

*(Хлопці і дівчата заходять під музику(пісня «Добрий день вам, добрі люди»),
сідають на лаві. Баба посипає ноги попелом)*

Гості Добрий день вашій хаті! Помагай – бо і нашим і вашим!

Дід Доброго здоров'я! Помагай-бо нашим!

Гості А котрі ваші?

Баба А ті, що господарів пошанували та до цієї хати примандрували!

Гості Спасибі! Від теплого слова і лід розмерзає, а ми і подавно!

Баба За звичаєм тим давнім, гостям, що рідко заходять треба ноги попелом з нашої печі посипати, щоб частіше в гості ходили.

Дід Дорогі гості, запрошуємо вас за столи тесові. Хлопців просимо сісти по праву сторону.

Баба А дівчат, за звичаєм, по ліву.

БЕСІДА ПРО ЛИСТОПАД І НАРОДНІ ПРИКМЕТИ, СВЯТА, ЗВИЧАЇ

Дід А ну-мо, парубки, дівчата,

Відгадайте загадку:

Каплі з неба, дахів, стріх,

Дощ холодний, перший сніг:

Почорнів від листя сад.

Що за місяць? (*Листопад*)

Баба Листопад – жовтню син, зими – рідний брат. Це місяць, у якого на похваті і віз, і сани. А ще його в народі називали: напівзимник, ворота зими, грудкотрус, падолист, братчини.

1-а Дівчина Братчини... Яка незвичайна назва! Вперше чую це слово!

1-й Хлопець А мені бабуся розповідала, що братчини – це оглядин зими і зустріч першого снігу, так звані, «обнови самоткані». До Свята Михайла, 21 листопада, який мав приїхати на «білому коні» і сповістити про зиму, готували медові напої. На свято сходилися всі мешканці, які брали участь у колективних іграх, пов'язаних із зустріччю зими і першого снігу.

2-а Дівчина Так ось чому в народі кажуть: «На Михайла зима саньми приїхала»?

2-й Хлопець Якщо на Михайла ніч ясна, то буде зима сніжна і гарна.

3-я Дівчина А 4-го листопада відзначали свято Казанської Божої Матері. Якщо цього дня небо заплаче, то за дощем прийде зима.

3-й Хлопець 14-го листопада теж урочисте свято Кузьми і Дем'яна, які були ковалями і начебто відкрили секрет вогню, виготовили перший плуг. Саме завдяки їм людина оволоділа землеробством.

1-й Хлопець Святим без грішникам Кузьмі і Дем'яну приписується ще одна висока місія. Вони захисники людей і тварин від укусів змій та інших гадів. На Кузьму і Дем'яна відзначали зустріч зими, так звані курячі іменини. Вважалося, що в цей день, 14-го листопада, обов'язково буде мороз. Із цього приводу казали «Кузьма з Дем'яном ковалі: закують дороги й річки – до весни не розкувати».

1-а Дівчина А від Пилипа – 27 листопада – починається піст. З цього дня жінки пряли кужіль на полотно.

2-а Дівчина В народі про листопад казали: «Якщо листопад дерев не обтрусить, то зима довгою бути мусить».

3-й Хлопець Листопад уриває дня, а накликає ночі.

Дід У листопаді сонця, як у старої баби – чепуріння.

Баба Тю, насмішнику! У тебе ж не жінка, а маків цвіт. Гарна хазяйка не літами, а пирогами. А як дівкою була, я ж тебе причарувала.

3-я Дівчина Дівчата, бабуся Одарка чарувати вміють! Бабуню, ходіть-но сюди, ближче до нас. А ну хлопці, гайда на двір! Не місце вам у хаті.

(Хлопці уходять з хати. Бабуся іде до дівчат)

Баба Ой, дівчата, що вам стару слухать? Ну, та добре вже! Було колись так: «Як зацвіте півонія чи рожа, то її стережуть, щоб ніхто не зрізав і дівочу долю не вкрав. Мати цю першу квітку зриває і миє нею дочці коси, щоб мала добру долю. Дівчата в любистку, чебреці та м'яті голову мили, щоб хлопці любили.»

1-а Дівчина Було колись так: як дівчина вже мала шити сорочку на весілля своєму молодому, то ще й чари до того робила. Знайде десь крильця з кажана, сховає їх на дорозі і чекає, поки її хлопець, три рази через них переступить. Тоді намотає на них червоні нитки, закопає той клубок під порогом або десь там, де худоба пасеться і чекає 9 днів. Через 9 днів викопає і тими нитками вишиває сорочку. То вже означає, що її милий ніколи не зрадить.

2-а Дівчина Мене бабуня вчила, що треба насипати в миску каші і йти на двір, кликати судженого на вечерю, бити ложками по долонях. Звідки пес загавкає, туди заміж підете.

3-я Дівчина Півня принесуть, кинуть перед ним жменю зернят, поставлять дзеркальце, водичку й горнятко. Яким буде майбутній чоловік? Чи господарем, чи п'яницею, чи франтом?

Дід Дівчата! Ви ж такі молоді та гарні, вас і без чарів хлопці полюблять. Як гарну молодицю побачу, все думаю: «Господи, забрав здоров'я, забери грішні думки!».

Баба Ти, Миколо, думай, що кажеш! Не вернеться твоє, не вигадуй. Послухай краще, як дівчата співають.

ПІСНЯ «В САДУ ГУЛЯЛА...»

(співають дівчата)

В саду гуляла, квіти збирала,
В саду гуляла, квіти збирала, |
Кого любила, причарувала. | (2)

Причарувала серце і душу,
Причарувала серце і душу, |
Тепер з тобою гуляти мушу. | (2)

А я й учора не була дома,
А я й учора не була дома, |
Та й полюбила хлопця другого. | (2)

Більше не вийду, з тобою не стану,
Більше не вийду, з тобою не стану, |
Вишлю я сестру такую саму. | (2)

А я з сестрою всю ніч простою,
А я з сестрою всю ніч простою, |
Не та розмова, що із тобою. | (2)

Не та розмова, не ті і слова,
Не та розмова, не ті і слова, |
Не білолиця, не чорноброва. | (2)

В саду гуляла, квіти збирала,
В саду гуляла, квіти збирала, |
Кого любила, причарувала. | (2)

Причарувала серце і душу,
Причарувала серце і душу, |
Тепер з тобою гуляти мушу. | (2)

ПІСНЯ «НАШІ ХЛОПЦІ ВАРЕНИКІВ ХОЧУТЬ»

(Дівчата і хлопці співають у формі діалогу)

Наші хлопці вареників хочуть
Наші хлопці вареників хочуть
Навари, милая, навари, милая
Навари, у-ха-ха, моя чорнобривая.
А я дров не маю, ви мої хороші,
А я дров не маю, хлопці мої гожі.
Нарубай, милая, нарубай, милая
Нарубай, у-ха-ха, моя чорнобривая.
Я рубати не вмю, ви мої миленькі,
Я рубати не вмю, мої солоденькі.

Научись, милая, научись, милая
Научись, у-ха-ха, моя чорнобривая.
А я сил не маю, ви мої хороші,
А я сил не маю, хлопці мої гожі.
Не балуй, милая, навари, милая.
Пирогами пригости, мила, чорнобрива.

1-а Дівчина Бач, які хитрі, вареників їм подавай! Ви хутче загадки відгадайте. Подивимось, чого ви вартуєте.

ВІДГАДУВАННЯ ЗАГАДОК

2-а Дівчина В лісі росло, в столяра пишалося, в гарного господаря прядивом вкривалося.

1-й Хлопець Подумаєш, ну й загадка! Стіл то, бо його скатертиною вкривають.

3-я Дівчина Входить, входить, а в хату не заходить.

2-й Хлопець Двері.

1-а Дівчина У хлів іде без шкіри, а виходить з шкурою.

3-й Хлопці Хліб.

2-а Дівчата А в мене така загадка: «Чого хочеш – не купиш, а що хочеш продати – не продаси?!»

2-й Хлопець Такого нема. За гроші все купиш.

Дід Е ні, всього, діти не купиш. Моя відгадка така «Це молодість і старість». Бережіть, дівчата, молодість, бо минає вона, як та весна, як у пісні тій: «Літа молодії, де ж ви полинули, чи в огні згоріли, чи в морі втонули? Як в морі втопились, припливіть близенько, як в огні згоріли, то болить серденько».

3-а Дівчина Гарно каже дід Микола. А щоб душа не боліла, найкращі ліки – сміх.

Дід А ще наш народ полюбляв жартувати. Тож давай те і ми пожартуємо.

ЖАРТИ

2-а Дівчина От так диво – дивина:

Виріс ріг у кабана,

Льоха вбралася у пір'я,

Пси порили все подвір'я.

2-й Хлопець А лаписько в курнику

Заспівав: «Ку-ку-рі-ку!»

Лізуть горобці на квочку,
Щоб сховатись в холодочку.

3-я Дівчина А ягнята, мов коти,
Геть обсіли всі плоти.
Віл на яворі пасеться,
Кіт у кошику несеться.

3-й Хлопець А індики на воді
Плавають, мов лебеді.
А тепер скажіть мені –
Де тут правда, а де ні?

Всі Та тут все переплуталось!

СЦЕНКА «НЕ МОЇ НОГИ!»

(Один хлопець читає слова, а другий показує пантоміму)

2-й Хлопець Серед лісу, серед гаю у недіleshній обід
Заснув мужик у чоботях, а проснувся без чобіт.
Прокинувся, протер очі, разів кілька позіхнув.
Разів кілька босі ноги з подивлянням повернув.

1-й хлопець- Не мої се – каже, - ноги! Присягаюсь на чим світ. –
Бо мої в чоботях були, а ці босі, без чобіт.

СЦЕНКА «МРІЯ»

3-й Хлопець А ще мрію ось про що.
Багато б дечого зробив!
Зробив би так, щоби жилося
Всім людям добре. Наприклад,
Поставив би я скрізь дерева
З медових пряників самих,
І ніжки з холодцю свинячі,
Щоб з часником росли на них,
Замість лози росли ковбаси,
А листя все було б – млинці,
Земля була б з самої каші
Та з добрих свіжих потрухів!

ФІНАЛ

Дід Як же смачно розкажує! Аж їсти захотілося. За хороші пісні, за дотепні жарти, Одарочко, пригощай всіх варениками!

Баба Оцей горщик візьміть з собою. Нині такий звичай, що ся лишило добре од вечері, завтра їсти не можна, ані м'ясного, ні масного нічого. Ото заберіть і бідним людям занесіть, садиноким.

Господарі Дякуємо всім, хто завітав до нашої хати.

1-а Дівчина (*підносить хліб-сіть гостям*)

Пригощайтесь, гості дорогії.

Хай і ваша хата буде багата і хлібом, і сіллю, і великим добром, і дітьми хоросими, здоров'ям і піснею, злагодою і сімейним теплом.

1-й Хлопець А всім дітям, присутнім на нашому святі, хочемо побажати рости добрими і працюовитими,

2-а Дівчина Чесними і вмiлими,

2-й Хлопець Чуйними і творчими.

3-я Дівчина Щоб умiли бачити красу рідного краю і захоплюватись нею.

3-й Хлопець Щоб з малку вивчали традиції, історію свого народу і несли у своїй душі те найкраще, що є у нас, українців!

1-а Ведуча Дякуємо господині за теплу хату, молодим дівчатам за стіл багатий. Нехай на свята у вашій хаті буде гостей багато.

2-а ведуча Ми гуляли, веселились,

Усім весело було.

Вечорниці завершились

І здається все пройшло.

1-а ведуча Ні, так просто не проходить,

В серці струночка бринить.

Про шкільні ці вечорниці

Спомин в серці буде жить.

2-а ведуча Ось і ожили перед нами ігри і забави нашого народу. Тепер головне, щоб вони і надалі не пішли у забуття. Міцний наш рід, жива у ньому пам'ять про минуле. Тож бережіть цю прекрасну, невичерпну скарбницю. У ній розум, кмітливiсть, гумор, надія і світло завтрашнього дня. Хай у вас завжди живим вогником світяться обереги пам'яті!